

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БІТКОІНУ ЯК ЗАХИСНОГО АКТИВУ

Вплив коронавірусу на світову економіку складно недооцінити. Ще буквально декілька місяців назад, коли вірус лише з'явився у Китаї і не набув ніякого поширення в інших частинах світу, деякі економісти дивувалися, чому, наприклад, американські індекси так гостро реагують на звичайну (як вважала більшість людей на той час) хворобу, багато хто називав це панікою, мовляв сезонний грип в десятки разів страшніший. Наразі ситуація є набагато страшнішою, аніж вважали різні скептики, а провідні експерти стверджують, що наслідки кризи, яка крокує за страшною пандемією, будуть складнішими для світу, аніж були у 2008. Обвал фондових ринків, нафтова війна, масове закриття підприємств на карантин – це лише невелика частина, яка відображає теперішнє світове становище. Але зараз варто зробити невеликий огляд про те, як саме коронавірус вплинув на ринки криптоактивів, і чи можна вважати криптовалюту «захисними активами».

Навіть до початку пандемії криптоактиви почали проявляти характеристики «захисного активу», тобто такого, який починає користуватися попитом серед інвесторів у нестабільні економічні часи. На початку січня, коли був збитий літак МАУ і стосунки між США та Іраном почали загострюватися, ціна на біткоїн зросла на 1000\$ менше ніж за тиждень (ціни на золото, тобто на традиційний «захисний актив» також почали зростати, хоча не такими швидкими темпами). Велика кількість ЗМІ почала активно просувати думку, що біткоїн це новий «safe haven» і що у скрутні часи слід інвестувати саме у ці активи. Дійсно, у період, коли COVID-19 почав розповсюджуватися світом, ціна на біткоїн дуже зросла. У період з першого грудня 2020 року по 14 лютого цього ж року ціна підскочила з 6960\$ до 10330\$, тобто ціна збільшилась майже на 50%, і майже до кінця лютого трималась у коридорі 9600\$ - 10300\$. Венсес Касарес, генеральний директор гонконгської компанії Харо, стверджує: «Біткоїн намагається стати цифровим золотом, коли подорослішає, але наразі це лише малюк».

Причин для думок, чому у криптоактивах можна сховати свої гроші, безліч. Деякі з них суто ідеологічні, а саме через децентралізацію, анонімність та незалежність від політичних дій начебто біткоіну (та іншим альткоінам, окрім деяких) все одно на світове становище. Деякі думки підтверджуються математично, наприклад, біткоїн та фондові ринки (а саме індекс S&P 500) в історичній ретроспективі мають дуже низьку кореляцію (по вертикалі 0 – кореляція відсутня, 1 – навпаки).

Рис. 1. Кореляція між BTC та індексом S&P500

Але з 6 березня по 12, біткоїн (а також інші альткоїни, оскільки їх рух цін дуже схожий на головний по капіталізації криптоактив) впав з 9180\$ до 4950\$. Авжеж, захисники криптоактивів скажуть, що золото у той же період так само втратило позиції (з 1675\$ до 1490\$), дохідність по держоблігаціям США зменшилась, і взагалі під час кризи 2008 року золото вже втрачало в ціні 30%. Але все одно, слідом за фондовими ринками, криптоактиви пішли шукати дно ринку, що спростовує думку в попередньому абзаці стосовно відсутності кореляції.

Незважаючи на стрімке падіння, коло шанувальників «нових світових грошей» не зменшується. «...але згодом інвестори починають бачити потребу в активах з надійними грошовими властивостями, які забезпечують захист від девальвації валюти» - саме так стверджує Ошо Джа, вчений, що працює у J. Goldman & Co, який порівнює золото та біткоїн і який є прихильником думки про «захисні» властивості криптовалюти.

На сьогодні криптовалюти не є «захисним активом». І можна навести декілька стійких доказів того, чому біткоїн не може бути «цифровим золотом», а насправді є високоризикованим активом, а саме:

- *Волатильність.* У криптоактивів занадто висока волатильність, що є гарною характеристикою для активних трейдерів, але ніяк не покращує стан BTC у ролі «захисного активу». Порівняймо 60-денну волатильність BTC/USD (чорний колір) а також золото/USD (червоний колір) за той самий період (по вертикалі у %):

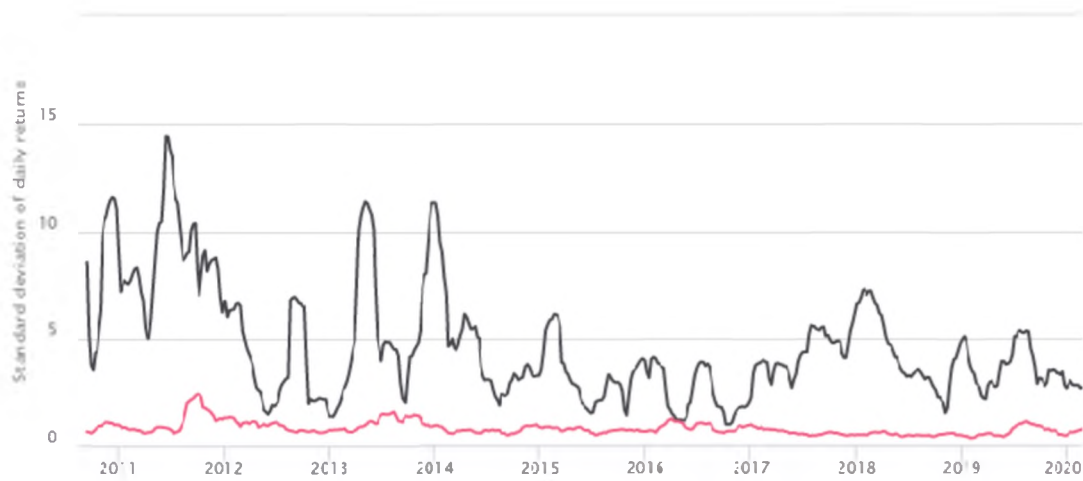

Рис. 2. 60-денна волатильність BTC/USD та золото/USD

- *Спекулятивний характер.* Де-факто біткоїн, як і будь-яка інша криптовалюта – це лише частинка коду, яку може створити кожна людина, яка хоч трохи розуміється на програмуванні. Її ринкова ціна залежить від бажання когось купити або продати, цінність полягає лише в спекулятивному характері. Якщо золото – це дорогоцінний метал, акції компанії – це «частинка» цілого підприємства, то біткоїн – це лише частина коду. Витрачені кошти (електроенергія та апаратура) на майнінг криптоактивів не додає їм вартості. Це все одно що витратити мільйони доларів на добрива та догляд за бур'яном – в кінці-кінців він все одно залишається бур'яном.
- *Невелика історія існування.* Якщо золото приваблює людство вже не одне тисячоліття, держава активно емітує свої цінні папери не перше століття, то криптоактиви існують лише приблизно 10 років, чого не достатньо для появи великої довіри інвесторів, враховуючи кількість хакерських нападів на біржи криптоактивів та тисячі вкрадених коїнів.

- *Анонімність та нерегульованість.* Такі характеристики можуть приваблювати лише ідеологів, але раціональні інвестори прагнуть стабільності. Незважаючи на великі претензії до влади, вона може надати таку стабільність, але довіряти свій капітал активу, який ніяк не регулюється і існує лише тому, що люди повірили в нього та активно запускають програмний код на своєму ПК (або величезній фермі), на мою думку, не є раціональним рішенням.

Таким чином, попри всі зазначені негаразди, криптоактиви мають великий потенціал. Вони вже пережили одне стрімке падіння, але все одно досі користуються попитом. Наразі криптовалюти, якщо відкинути ідеологічні ідеї про нові світові гроші, це досить успішний стартап, який, на мою думку, дуже популярний саме через високу волатильність, адже саме на ній можна заробити. Можливо з часом біткоїн та інші альткоїни дійсно перетворяться на «цифрове золото», але наразі вони знаходяться лише на етапі свого формування, і що буде далі – покаже час.

Список використаних джерел:

1. Popper, N. Digital gold : Bitcoin and the inside story of the misfits and millionaires trying to reinvent money. - 2915. - 398 p.
2. Прімерова О. К. Особливості розвитку фондового ринку України // Ефективна економіка. - 2016. - No5. - [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4948>.
3. If Bitcoin is a 'safe haven' why does it tank in times of trouble?. - Available at: <https://fortune.com/2020/03/16/bitcoin-safe-haven/>.
4. The Bitcoin Volatility Index. - Available at: <https://www.buybitcoinworldwide.com/ru/indeks-volatilnosti-bitcoin/>

Онищенко К. В.

Студентка 2 р. н., НаУКМА

ВІДНОВЛЕННЯ ВІЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗОН В УКРАЇНІ

Тема вільних економічних зон не є новою для України. Ще з 1992 року, а саме з прийняття ЗУ «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» [1], вони набули законодавчого закріплення. Тоді на території України активно почали створюватись зони із спеціальним правовим режимом економічної діяльності та порядком застосування законодавства; що означав запровадження пільгових митних, валютно-фінансових, податкових та інших умов. Однак, через виявлені у деяких зонах зловживання пільгами, інструмент було скасовано в цілому, чим було порушено права інвесторів, і більшість підприємств припинили свою діяльність [2]. На сьогодні їх відновлення має неоціненне значення для розвитку економіки України.

Відповідно до ст. 1 вищезгаданого закону: метою створення спеціальних (вільних) економічних зон (далі ВЕЗ) є залучення іноземних інвестицій та сприяння їм, активізація спільно з іноземними інвесторами підприємницької діяльності для нарощування експорту товарів і послуг, поставок на внутрішній ринок високоякісної продукції та послуг, залучення і впровадження нових технологій, ринкових методів господарювання, розвитку інфраструктури ринку, поліпшення використання природних і трудових ресурсів, прискорення соціально-економічного розвитку України. Статтею 403 Господарського кодексу [3] передбачаються різні функціональні типи таких зон, як от вільні митні зони і порти, експортні, транзитні зони, митні склади, технологічні парки, технополіси, комплексні виробничі зони, туристично-рекреаційні, страхові, банківські тощо. Главою 21 Митного кодексу [4] визначаються особливості митного режиму у вільній митній зоні.